

1. az de ki:kes ne ste:kfo:gøl zim smøze sXrik
 2. maine vrint ez de blumne ga gitæ
 3. segewo:ræ - of : tegewo:ræ - spinøze nømi:e
     as me mafjine
 4. gra:ven es lasteX wærak
 5. u:p du sXip kre:gøzø besXymeld brucæt
 6. de sXru:ænvwæraker ei: ne splinter in zaen
     vi:ndær - of : - vijer
 7. de sXipper lækte zaen lipen af
 8. in da fabrik es nik's te zim
 9. kum i: mai kineke
 10. bas tapt es fir pinte bir: | ø pikke |
 11. brijd es twi:æ kilo. kri:ke | krikskæs |
 12. zema meXøvu:aevø dru:æ litters wu:æn u:et
     Xødrupke
 13. a dre:X - of : - dru:aegde - na. mu:æ me. ne
     kliper - of : - klipel
 14. kem zøj kni: gøzin
 15. vastela:vø wat ni føl nømi:e gevørt
 16. kbaem blu:æ duk me. ælen.i me:gøga:n zaen
 17. kemokikat ni Xøda:n zøle ju:j
 18. di:ster ofkumt
 19. en spinækup - en spinækupønet - dølefma:n
 20. ej klok - vørve:i suæn - of : ban zuæn - of :
     sXrik emø - en wa: - of : nem bamt (1° vluibamnt
     die onder water gezet wordt, 2° u:egem bamt)
     | sXor - plaatsnaam voor „rotte“ weiden met
     boven, dikwijs onder water | - ne padestu:cl -
     en a.(u)X - ne vas - ne pa:ipel
 21. di:e kæ:ral de. i.al de we:irlt fe:xtæ
 22. ksal a. pe:igeltjes Xø:ve
 23. iølantu: fø:l a: sXø:pen afbre:ke
 24. (aj)e:i fazle:iven es nem bett Xøkre:ge.
 25. gef mu:æ twi:æ bri:æ sti:æne - brider - de britste
 26. da stampelt sta:ta nømi:e
 27. di:e vent e:æd a le:æve læk ne grucøten i:ær
 28. lysfæ:er sz in den e:mel ni Xøbleve
 29. da sXø:clkinderen smø mete mi:ster a. de zi:æ
     gøwest
 30. kan tu:X ni kumen i:æ - of : - kumø ve: - dak
     Xøri:et sæn
 31. de bi:este drøjkø ge:irø lu:æzøme:il
 32. ai kani Xø wa:reken ei: ke:ilpu:ven
 33. stekt es ne ste:il in di:æm basum
 34. ni:æ - mete ke:igle: water nømi:e gøspelt - of :
     da wat nømi:e gøke:igelt -
 35. e:la - of : e:la (veroud). - kem al twi:æ ki:ern u:p
     a: geru:çpe
 36. di:pear es ni ru:aep - de zit nug en wite ka:ir -
     of : - ke:il - in
 37. ze zæm wa:X na tlant - of : - tfelt
 38. za:id i:æst sai gelt aløpen u:pdøn
 39. ai zalt nu:æt ni wu:æd brije
 40. ze:z dæleft fan er melek.wu:æt
 41. da vent mui:t sæ wu:æf - of : - sæm vra: (deflig) -
     bu:aesprøje | besXæ:rame |
 42. in tsXøl zwamen es Xøva:rlu:æk
 43. aiz aerg u:mdaten stærk es
 44. wæle myta da:a dæleft fan smø - æg gæle
     dander (d)æleft
45. aløpt sz da bet u:pafø
 46. unze mætsær esu:vet us nøn das - of : - az en slæk
 47. ze sprøjen u:mtørvæstfø en wadijk
 48. den uvenir zal dem bu:æm afintø - of : - grefele
 49. du:d i:æste vænster es tu:
 50. þøgintø klipo ve: de vrømis - du:camis - tluf
 51. en sprø: - vasæsXuder - tspra: (kiekenziekte) -
     mez opøsprø: (nest openspreiden) - de kankø
     es ferssprø:e (de kanker is verspreid) - dæs wu:æt
     u:etXøbraet - of : - Xøbra:jø (bvb. gezegd van een
     talrijk vertakte familie)
 52. da sølda:ten smø da fra:menz ø:r a:ur afXønsje
 53. se va:der ø:iten zes ja:r latøna tsXøl ga:n
 54. kemød øm afXøru: va zu la:t lastwa:ter te ga:n
 55. ve:il vjø:za zide ni føl nust ir
 56. jæ:ra pute zaenø fel wæit
 57. da pail - of : dan o:vpail - sta in de jæ:t
 58. in mijæ:t øst nu:X te kat fe te katse
 59. di kæ:s Xøfd ø kles:ir liXt ø
 60. a truk me tpjæ:t sønø fjæ:t
 61. tuinst kwamø gælen i:j ale ja:re na de keremis
 62. da pa:ter za: dad uns i:ær vu:lmukt es
 63. gø zu:Xt moi wel ma gø spruktagø mu:æ ni
 64. de zu:lu:me zøle gan tryXkume
 65. gadø - of : gadø gu:e (wanneer „gij“ meer klem
     heeft) - vanda:X ni ka:ta
 66. e:te zælen u:æk Xø:ira kæs
 67. zæne muta:er es kaput - a le:i slo:t
 68. tes - of : - te:i ne wæremøn daXøwest øen tes ne
     zy:ten a:vøt | zu:Xt |
 69. da fujke lyep bærvyts
 70. dar es nem baest in di: kæn
 71. kwa: data faktæ:r nem bri:f bru:Xt
 72. kem pu:æn a. main æt
 73. k.an me Xø dwæ:ze mensen u:m
 74. na. tsXøf(ta:et) spanømø tpjæ:t in de ni:f ka:r
 75. ik em wa katse va ve: dønu:al
 76. de zum van de ko:nijk ei: u:æk salda:t Xøwest
 77. wæte gai gmøm bo:Xma:kør wu:æne
 78. di ru:æzn smø lange dyres
 79. kXølu:ef er ge wu:æt fan - of : - nik's af
 80. tkineke waz du:et i:æ dasøt kustø dy:øpø
 81. zæn u:ægen øen zæn u:ære lu:æpe
 82. ø:r du:Xterken es me ø kærfkø na tbus Xø:m
     brø:imbe:ze plykø
 83. dær es ne spet u:æti li:er
 84. ai zete zæn stru:ut u:upe
 85. tfvøle: su:Xt anders nik's as Xølt øen rai:ku:um
 86. ø:le munt sz dry:æf fan den dast
 87. di:e wæX lyep sXø:ef - tez u:m lansta: - of : lasta:
     | krym |
 88. ik.u:Xt fe de kla:nøn en tru:malke
 89. dem bu:æk es Xøstarøva van ej kast in te slike
 90. ze li:ke was kat æg gu:
 91. in tlumer øzd best
 92. ne sXyter myt Xu:, kyne luqkø
 93. zykt es na mainøn u:c
 94. kwe:t ni wa daken myt Xø zy:kø
 95. ne ku:de kelder es Xu: fa dbir
 96. kmust usøblu:trøjkø ve te verstæreke | kluck |

97. kmyd i:est et fujer in de stal vy:re
 98. maim bry: was my:
 99. da melekbuer muk(t) ne gru:sten tu:r
 100. da bu:termelsk ez dyn æn zy:r - sty:rtærøm.e.
     tryX
 101. wæle za di pyt kyne vyløn up en yr
 102. aiz up sø pynt - sekýr (¹⁰ van een persoon,
     20 van een werk)
 103. ai kumt nu:et Xene maný.te la:t
 104. in itale zænder bærgø di vi: spa:va
 105. dærvæd gu:e da. up da:va
 106. te bu:am emez e styk fan dæ bryX.øva:ire
 107. gø myd uns fœ:len es kume kœ:re
 108. ais fa lœ:va gekumø me ej gui bas Xelt
 109. di dœ: es fam by:kena:t Xemvikt
 110. e geträat wu:aef - of : ej geträ:de vra: - mui
     kyne nu:ea
 111. kin i. gæs Xeu:ut me tes Xe gu:. sat
 112. dem bra:ver ze:itat nu:X ta:dir es fe. te ba:ve
 113. bakte - ik bak - gu:a bakt - u:a bakt - baktan -
     wu:a - of : wæ:le - bakte - ik bakte - gu:a bakte
     - u:a bakte - wæ:le bakte - wæ:len eme gebake
 114. bi:e - ik bi:e - gu:a - u:a bist - wæ:le bi:e -
     ik bu:e - of : - bi:edø - kem gebu:- bi:edø zælen
     uk
 115. tez ø klu:m ma tez ø fu:sen
 116. gø kymd i. are kru:øgen up de mæt
 117. ai Xæz:statøn up mu:a zal pa:ze
 118. tma:se za: datøj gelu:aek a:
 119. da wa:ura vu:aef pru:aæø
 120. under di:en usæk ligø vœ:el i:sekøla

121. twa:ter zal ga zu:- tsu:d ol
 122. tu:c es nu:ry:n - tes nu ma ræs Xemu:ut
 123. majuns.is ma:køø meten dujør van en a:r
 124. da byamøkø zal da mujela:k kyne gru:je
 125. de pas'tu:er zi: Xu:jø wu:sen
 126. de dætsen emen unz at u:ez afXebrant
 127. tmelek spæt u:ete kuj eren ør
 128. de kæster lat fe. de kru:øse - of : - kru:øse
 129. de tre:mø van de kæro:wa:ge - of : - kru:ø:wa:ge -
     ga:n dœ. van tXewi:xt
 130. sumøga mænse snyten æt
 131. zæmen em gra:t æm bla:t Xøsla:ge | tyse gra:t
     æm bla:t = tussen licht en donker |
 132. de sa:z is wa fla:
 133. de sni: le:titik
 134. tez en i:swa:Xøst le:e dak a. gæ:zin em
 135. ni:pu:ut wat na en i:sl ni:f stat
 136. du:en - ik dynt - gu:a du:gec - u:a du:gec -
     wæ:le dynt - gæle du:gec - zæle dynt - ik de:et -
     gu:a de:et - u:a de:et - wæ:le de:et - gæle de:et -
     zæle de:et - de:skik da - de:ant ma. - de:szedma.
 137. dy:øpe - dy:øpklø:st - du:øpfynt
 138. dæse - u:a dæst - u:a dæste - ai ε:i Xædæse
 139. bine - ik bin - gu:a bint - u:a bint - wæ:le
     bine - gæle bint - zæle bine - binten - bunten -
     kem gebuna
 140. *Locale landmaten* : en ruj = ± 33 m² - en
     da:lxwant = 100 r. - em byndør = 4 dagwand
 141. *Waternamen* : de du:le - de zen - de la:be:ik
     - (en ba:lik : een beek) - de pulderla:e - de
     gentfli:t

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is : gfa

De inwoners heten : efeng.jrs

Een bijnaam is hun onbekend.

Het aantal inwoners op 31-12-1920 was : 1.312.

Taaltoestand. De voornaamste wijken zijn : **ks.izuk** - **detstra.t** - Alleen de wijk Kaashoek vertoont een paar afwijkingen van het gewone Heffens ; vb. H. : **bu.ək** (*buik*) en **mu.ə.e** (*mij*) tegenover Kaashoek : **ba.ək** en **ma.ə.** Frans of zuiver Nederlands wordt te H. niet gesproken ; de bevolking houdt zich, op een honderdtal werklieden na, meestal bezig met landbouw. Een derde van de werklieden gaan dagelijks naar het Mechelse staatsarsenaal.

Zegslieden : 1. X. (bleef liefst onbekend) ; 35 j. ; geb. te H. en hier ambtenaar ; was slechts gedurende een paar jaren elders werkzaam ; V. van H., M. van Leest ; spreekt, buiten zijn ambtsbezigheden, gewoonlijk het dialect van Heffen-centrum.

2. Mej. X.; 33 j.; geb. te H.; zuster van 1; heeft steeds te H. verbleven en haar eigen dialect gesproken.